

DEBATT

aftenposten.no/meninger

Skriv kortest mulig. Vi forbeholder oss retten til å forkorte. Innlegg som er sendt til flere aviser, trykkes ikke. Oppgi navn, adresse og telefon på dagtid. Aften returnerer ikke artikler som blir sendt oss på papir.

Hovedinnlegg: 5000 tegn inkl. mellomrom
Debattinnlegg: 1000-1500 tegn inkl. mellomrom
Kortinnlegg: 500-750 tegn inkl. mellomrom

Knut Olav Åmås
Kultur- og
debattredaktør

Skriv til: Aftenposten, Debattredaksjonen, Postboks 1, 0051 Oslo • Faks: 22 86 40 89 • E-post: debatt@aftenposten.no

Vann. Oslo kommune har vedtatt å bruke 1,3 milliarder på oppgradering av avløpsrør i indre by, bla. for å håndtere store mengder overflatevann. Men økt dimensjon på rør er ikke den eneste måten å hankses med regnvannet på.

Bedre måter å håndtere vannet på

Av Kathrine Strøm Brattli
og Elin T. Sørensen,
Norske landskapsarkitekters
forening

Kretsloppsplanlegging.

Et av argumentene for denne investeringen er økt mengde overflatevann som følge av klimaendringene. I våre naboland har de tatt i bruk mer bærekraftige måter å håndtere vannet på.

Det gjelder å bruke naturlige egenskaper hos planter, jord og vann for å forebygge og bote på problemer knyttet til fortetting av byer, bygg og transport. Fotosyntesen motvirker problemer som luftforurensning, svevestøv og høye temperaturer. Fotosyntesen foregår i planter og i vann og forbruker CO₂, vann og solenergi og produserer oksygen og druesukker til plantevekst.

Mer vegetasjon

Materielle skader på grunn av flom har økt som en følge av klimaendringene. Store nedbørsmengder overbelaster avløpsnettet slik at forurenset vann slipper ut i vassdragene. Vegetasjon og jord har funksjonelle egenskaper som å ta opp forurensning, rense og fordøye vann. Arealer rundt og på byggene kan brukes til dette. Ved å øke mengden vegetasjon, bruke gjennomtrengelige flater, rensedamper eller regnbed kan vannet håndteres lokalt. Slike tiltak er effektive og rimelige. For eksempel vil grønne tak ta opp vann og senke temperaturen. Vannet vil bruke lengre tid før det kommer til takrennen og dermed vil mer fordampe. Belastningen på avløpsnettet vil spres over lengre tidsrom. Vann dampen

På Hølalokka ved Grorud brukes naturlig prosesser for å rense vannet, samtidig som det øker kvaliteten på nærmiljøet.

FOTO: KATHRINE STRØM BRATTILI

og bladoverflatene vil bidra til å rense luften for svevestøv.

Vannmengden reduseres

Erfaringer fra Sverige viser at totalt mengde vann i avløps-systemet kan reduseres med 20 prosent som følge av en blågrønn rehabilitering. Mengden vann rett etter styrtregn kan reduseres med 60-70 prosent.

Kretsloppslandskap

Lokal overvannsdisponering er bare en av mange metoder for å gjøre byene bedre. Kretsloppslandskap beskriver landskap som er produsert av en kretsloppsplanlegging. Det handler om å tenke svært langsiktig og tverrfaglig, slik at den totale ressursbruken minime-

res. Konseptet kretsloppslandskap introduseres som et verktøy for å knytte diskusjonene til integrert landskapsplanlegging og helhetlige, langsiktige og bærekraftige løsninger.

Flere teorier og praksiser er knyttet til kretsloppsplanlegging. Vugge-til-vugge-konseptet, definert av arkitekten McDonough og kjemikeren Braungart i 2002, kobler bærekraft til design. Her er det ikke et mål å begrense miljødeleggelse, men å utvikle produktjonsprosesser som overhodet ikke er til byrde for det fysiske miljøet.

Energiforbruk

I Norge er det flere ulike initiativer for klimavennlig og bære-

kraftig byutvikling. Disse arenaene og verktøyene er viktige ledd i prosessen mot en fremtidsrettet samfunnsutvikling. For flesteparten av initiativene ligger hovedfokus på energiforbruk i bygg. Vi etterlyser et samlet grep og mer helhetlig fokus, der effekten av løsninger mellom byggene er inkludert.

Fremtidens byer

Byenes problemer er delvis en følge av måter vi bygger på. Det nytter derfor ikke med mer av det samme for å bote på problemene. En annen type

tenkning må ta over. Landskapsarkitekten James Corner formulerer det slik: «Byene og deres nødvendige innslag av infrastruktur bør ikke sees som separate motpoler til naturen, men som like økologiske som skogene og elvene omkring.

Fremtidens byer og omgivelser bør analyseres og utvikles ut ifra et integrert og helhetlig perspektiv.»

Endringer i klimaet gjør at vi må se etter alternative løsninger i byutviklingen. Ved å nyttegjøre seg av naturlige prosesser kan vi bygge smartere.

«Ved å nyttegjøre seg av naturlige prosesser kan vi bygge smartere»

Et selvstendig, internasjonalt og forskningsbasert museum

Kulturhistorisk museum. I Aften 24. juni tar Olav Aaraas, direktør ved Folkemuseet, til orde for en samordning av Kulturhistorisk museum (KHM) og Folkemuseets virksomhet. KHM og dets eier, Universitetet i Oslo (UiO), støtter ikke Aaraas' tanke om et stort Nasjonalmuseum på Folkemuseets premisser.

UiO har ikke fått seg forelagt noe forslag om sammenslåing av KHM og Norsk Folkemuseum, og fastholder at Kulturhistorisk museum har en viktig rolle i det akademiske miljø som forsknings- og formidlingsinstitusjon. KHM har ambisjoner om å være et internasjonalt museum.

Det er flere grunner til at KHM vil ha sitt nybygg i Bjørvika. Der ligger ruinene fra Oslos middelalder og Norges

sentralmakt, med konge og kirke. Dette er ikke først og fremst byhistorie, men Norges historie. KHM besitter gjenstandene som er funnet her og vi har fagkompetansen innenfor arkeologi og kunsthistorie, som gjør at KHM er den rette institusjonen til å formidle Middelalder-Oslo på en best mulig måte faglig sett.

Universitetet i Oslo ser ikke behovet for et samlet museum på Bygdøy som forteller en sammenhengende norsk historie. I et nytt museum i Bjørvika ønsker KHM å se hele konteksten av viktige epoker i vår historie slik som middelalder og vikingtid. Kirkesamlingen ved KHM er fra middelalderen og skal formidles som uttrykk for religiøs liv i den perioden, ikke som kirkekunst isolert sett. Vi har også dagliglivets

gjenstander fra byen, vi har gjenstander fra landsbygda og vi har området og middelalderruinene i Gamlebyen. Det er denne konteksten vi ønsker å formidle.

Det er riktig at KHM og Folkemuseet har samlinger av samme type, som samiske samlinger, gjenstander fra middelalderen og kirkesamlinger. KHM og Folkemuseet har imidlertid helt ulike innfallsvikler, for eksempel til det samiske.

Mens Folkemuseet betrakter samene som et urfolk i Norge, har KHM også det perspektivet at samene er ett av flere sirkumpolare (fra området omkring Jordens poler) folkegrupper som har visse kulturtrekk felles.

Olav Aaraas mer enn antyder i sitt innlegg at han ser for seg Folkemuseet

som premissleverandør og at KHM skal tilpasse seg Oslo Museum og Folkemuseet.

Ved å avskalle det Aaraas beskriver som relevant for Oslos historie og plassere det i Gamlebyen, mener han det er plass nok på Bygdøy til resten av KHM. Her skriver han at «Store deler av museet bør bygges sammen med Folkemuseets utstillinger». Følgene ved dette scenariet vil være at KHM mister sin selvstendighet og sitt særpreg.

Aaraas ser også helt bort fra KHM som en viktig forskningsinstitusjon ved Universitetet i Oslo – en institusjon som driver forskningsbasert undervisning og formidling på høyt nivå.

Ole Petter Ottersen,
rektor,
Universitetet i Oslo